

معاونت امور دولتی، الا نبودن پول است و تمام اینها را جمع بکنند است و تهیه اعلان از چهل سال تا بحال است، ریختن باهروزه ندارد عجایه باید درسد نه و در هر یک روز بر آمده علاج فاجعی باید اندیشید و قیلا علاجی بهتر و سریعتر از این نمیشود سکه بدون شفاف و امهال تهیه و تدارک پولی بشود حصار هموما تصدیق اظهارات ایشانرا نمودند .

وزیر داخله - اظهار داشتند در اینکه بدون پول امور اصلاح نخواهد شد شبهه نیست در انتصورت متعلق میوزیم بقرض فرض را باید از خارج کرد یا از داخل من با خدای خود در خانه کلبه عهد کردم که هرگز از خارج فرض نکنم پس باید از داخل فرض شود فرض از داخل هم موقوف است با تمام امورات بانک وقتی که در فرنگستان بودم متوجه ترتیب بانک ملی در ایران خیلی قلوب مردم را متوجه بدینجهت ساخته و این بانک اسباب افتخار ایرانیان گردیده ولی بعد از ورود ایران دیدم در اینجا هیچ خبری نیست حالا خوب است هیچ اصلاحی در کلان نظام همت کنند و مردم را تشویق نمایند تا عمل بانک انجام پذیرد بعد فرار شد برای سعیت در اصلاحات همه هفته یک روز که روز دو شنبه بوده باشد مجلسی از خبیج اسلامیه و وکلا روزها تشکیل شود و مذاکرات لازم بعمل آید و بهیچوسی واتحاد و اتفاق هیت ممتنه و مبریه جدأ در اصلاحات اقدام شود انشاء الله تعالی .

مذاکرات روز سه شنبه

۲۹ ربیع الثانی دارال شورای ملی

خلاصه مذاکرات روز یکشنبه ۲۷ را آقای سید محمد تقی قرائت کردند .

اساسی اشخاصی که از برای کمیسیون قوانین تفتیح راجع بحکم انتخاب شده بودند قرائت گردید . **حسین الاسلام** معلوم است که هر چیزی چنانچه آخر فرود اول هم دارد و همچنین هر چه اول دارد آخر هم دارد حالا خوب است اولی هم از برای مدت و توقف و کلا دوره و کالت آنها معین شود .

احسن الدوله - مکرر گفتگو شد فرار شد اول حمل اول مدت باشد .

رئیس - خوب است تمام و کلا یک رای شده رای بگذارند بجهت اینکه نمیشود منتظر ورود سام و کلا شد شاید یکی از وکلای ولایات پنج سال دیگر حاضر نشوند .

آقا سید محمد حسن تقی زاده - خوب است هر مطلبی که در اول اظهار میشود اگر صلاح بداند مطرح شود باید جدأ سعی کرد که این مطلب تمام شود رای هم گرفته شود فعلا همین مطلب گمان بنده این است که اول حمل باشد .

رئیس - مذاکره شود و زود ختم گردد (جمعی گفتند که اول حمل خوب است و منافی نیست)

در تعیین اول دوره مذاکرات زیاد بمان آمد بالاخره قرار شد رای گرفته شود فصلی که در نظامنامه راجع بدت دوره و کالت و کلا اول مدت آن معین شده قرائت گردید و قرار شد این فصل صحابه تغییر داده شود و بجای این که نوشته شده اول مدت موقعی است که تمام و کلا ولایات در مرکز حاضر شوند این قسم منقول شد که اول هر دوره اول روز است و رعایت حضور تمام و کلا ولایات نمیشود این تغییر داده

شد و این مطالب با اکثریت آراء معین گردید . شروع بقرائت قانون اساسی شد مباحثات زیاد بمیان آمده بعد از قرائت سه ماده مجلس ختم شد .

مذاکرات پنجشنبه غره جمادی الاولی دارال شورای ملی

خلاصه مذاکرات روز شنبه ۲۹ آفرینزا طاهر قرائت کردند

آقامیرزا محمود - اگر اجازه بفرمائید امروز که پنجشنبه است و باید مطالب متفرقه گفته شود مطلبی است عرض کنم .

رئیس - چون کار مهمی در پیش است و آن قانون اساسی است باید ادرا قرائت کرد .

آقا شیخ ابراهیم - خوب است در خصوص فرستادن نظامنامه انجمن ها گفتگو شود و بعد قانون اساسی قرائت شود .

رئیس - در خصوص نظامنامه انجمن ها حاجت بگفتگو نیست دولت بتوسط حکام فرستاده مجلس هم رای نداد که کسی از طرف مجلس برود .

حاجی امام جمعه خوئی - جناب رئیس عجایه باید کاری کرد که این انقلابات از ولایات رفع شود فرستادن نظامنامه بدون علم از طرف مجلس نتیجه خوبی نخواهد داشت

اشخاصیکه در آن دوره انتخاب شده اند انتخاب آنها مطابق این ترتیبیکه در اینجا نوشته شده نیست اگر چنانچه این نظامنامه برود و انتخاب آنها مطابق این نظامنامه نباشد و بخواهید تغییر بدهید منجر به اغتشاش خواهد شد .

آقامیر عماد - اگر بنا بشود تغییر بدهند اسباب انقلاب خواهد شد در این نظامنامه نوشته شده که همه بیشتر از اینها که حالا انتخاب شده اند خواهد بود این اشخاصیکه از سابق انتخاب شده اند بحال خود باشند مابقی را هم مطابق این نظامنامه انتخاب کنند .

حاج امام جمعه خوئی - صحیح است مجلس نباید مسؤول بشود ولی اگر انقلابی ظاهر شد آنوقت چه باید کرد چه ضرر دارد پیش از وقت جلو گیری شود .

وکیل التجار - در باب اختلاف از بابت وکلای سابق چنان بنظر می آید که خیلی کم خواهد شد زیرا که آنها از سابق با اکثریت آراء منتخب شده اند و با کمال درستی مشغول شده اند اما از بابت کم و زیادای عهد امم از اینکه برونده یا نروند اختلاف خواهد شد .

آقا شیخ حسین - هشت ماه است که در اینجا نشسته ایم و مردم میگویند که ماهیج کار نکرده ایم در حقیقت هم همینطور است تا کنون ما گرفتار همین انجمنها بودیم حالا کار را باید تمام کرد که بعدها باز گرفتار نشویم .

رئیس - این مطلب کوچک نیست در تمام مالک انجمنها بدو تشکیل شده و بعد مجلس ملی تشکیل داده شد ولی در اینجا برعکس شده حالا باید این انجمنها را منظم کرد .

آقا شیخ حسین شهیدی - هر وکیل که از یک جانی معین کرده اند اسلا بنده اطمینان باو داشته اند حالا اگر وکیل برود و ترتیب انجمن ها را بدهد بهتر است .

حاج محمد تقی - آنوقتیکه آن اغتشاش در فروین بروز کرد در این روزین بودید چرا نتوانستید جلو گیری نمائید .

آقا شیخ حسین شهیدی - آهوا چند نفر ممدودی بودند جزئی اغتشاش هم ظاهر شد بعد هم اصلاح شد .

حاج امام جمعه - اینکه میگویند بارنتن و کلا از عهد و کلا در اینجا کم میشود ما میبینیم هر روزی سکه مجلس منمقد میشود لا اقل بیست نفر از وکلا حاضر نیستند پس اگر همین عهد بروند بولایات رفرع این انقلابرا بنهائیند چه ضرر دارد .

رئیس - آنروزرا اکثر گفتند حاجت برقتن کسی نیست .

حاج امین الضرب - يك ناموری لازم است برود ولی نه از طرف مجلس بلکه کسی باشد که هم مجلس وهم وزارت داخله وهم وزارت علوم صلاحیت ادرا تصویب کنند این ترتیب ضرر ندارد .

رئیس - اینکه از جانب دولت ناموری برود یا نرود با خود دولت است ولی از طرف مجلس گفته شد کسی لازم نیست برود .

آقا سید محمد حسن تقی زاده - این مسئله را عنوان کرد که از طرف مجلس وکیل برود هیچ نباید طرح کرد زیرا که مخالف تمام قوانین است و بر فرض اکثریت آراء علاوه باز مخالف قانونست ولی معامی از طرف دولت برانهمائی مجلس برود ضرر ندارد .

رئیس - پس باید این مطلب را راجع کرد بدولت که اگر لازم است اشخاصی را معین کرده بفرستند .

حاج امام جمعه - بلی نرفتن از طرف مجلس فائده اش این است که مسئولیت از عهد مجلس ساقط میشود ولی مجلس نباید در این موقع بعد از این همه انقلابات خود را بیطرف قرار دهد باید در فکر برادران دینی خودمان که مبتلا بمصدمات هستند باشیم .

رئیس - پس رای اینست که کاغذی بوزارت داخله نوشته شود که ماوری بفرستند .

حاج سید محمد الحسن شهشانی (۱) - نه بطور مطلق بلکه مجلس هم باین اشخاص اطمینان و اعتمادی داشته باشد .

حاج سید نصر الله - اطمینان را نباید وزارت داخله حاصل نماید اگر نظامنامه قرائت شود معلوم میشود .

آقامیرزا محمود خوانساری - قبل از رفتن نظامنامه در ولایات اختلافی نبود حالا چه ضرر دارد نظامنامه برود هر گاه اختلافی ظاهر شد آنوقت ما مورد برود .

آقا سید حسن تقی زاده - باید بدانیم که کار در این دنیا ترتیبی داشته یا آنکه باید ما تمام را در این مجلس مطرح کرده مدتی در آن مباحثه و مذاقه کنیم لابد ترتیبی در میان بوده است مسئولیت را تمام بما نمیدهند اگر هم قبول کنیم غلط است فقط باید از وزارت داخله خواست الا اینکه وقتیکه او خواست ما مورد بفرستند صلاحیت اشخاص

(۱) این اسم باستاد روزنامه مجلس درجند مورد شامشاهی یا شهنشاهی چیده شده است اینک تصحیح میشود